

RUS verksamhetsplan 2024

Verksamhetsplanen är behandlad och godkänd av RUS styrgrupp 2024-02-01 och slutligt fastställd i länsrådsutskott för miljö och energi genom kontaktlänsråd för miljömålen. Dialog i framtagandet har skett med länsstyrelsernas miljömålschefer. Verksamhetsplanen biläggs ansökan till Naturvårdsverket för RUS verksamhet 2024.

RUS - REGIONAL UTVECKLING &
SAMVERKAN I MILJÖMÅLSSYSTEMET

Länsstyrelserna

Om RUS

RUS (Regional Utveckling och samverkan i miljömålssystemet) är länsstyrelsernas samverkansorgan för det regionala miljömålsarbetet och länsstyrelseinstruktionens 6 § som beskriver miljömålsuppdraget.

Verksamheten, som avser såväl miljömålsuppföljning som stöd i åtgärdsarbetet för att nå miljömålen, förankras i länsrådsgrupp 6 för miljö och kontaktlänsråd miljö mål.

I styrgruppen ingår berörda länsstyrelseverksamheter genom chefsnätverken för miljö, samhällsbyggnad, kulturmiljö, hållbar tillväxt, lantbruk/landsbygd samt miljömålsuppdragets chefer, Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket (adjungerad), Havs- och vattenmyndigheten och SKR (adjungerad).

I arbetsgruppen deltar cirka 10 personer anställda vid olika länsstyrelser och Skogsstyrelsen. Löpande dialog sker med Naturvårdsverket utifrån deras samordningsansvar i miljömålssystemet.

RUS har många målgrupper, men länsstyrelsernas miljömålssamordnare är särskilt viktig. RUS bidrar till tvärssektoriell samverkan.

För mer information se RUS webbplats, www.rus.se.

Vision och mål för RUS

Vår vision: *"Miljömålen är uppnådda genom samverkan och effektiva insatser som förverkligar Agenda 2030."*

RUS ska utifrån denna vision medverka till en tydligare uppföljning av miljömålen och bidra till att åtgärdsarbetet intensifieras, beskrivs och följs upp. RUS ska också förstärka och tydliggöra länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå i arbetet med miljömålen.

Om verksamhetsplanen

Verksamhetsplanen för RUS är indelad i följande områden:

- Miljömålsuppföljning
- Stöd i åtgärdsarbetet
- Kommunikation och organisation
- Budget

För varje område beskrivs utöver mål och aktiviteter. Vissa är särskilda utvecklingsinsatser för året, medan flertalet är löpande verksamhet.

I den detaljerade verksamhetsplanen finns mål för 2022–2024 för varje område. Målen följs upp vid årets slut. I den detaljerade verksamhetsplanen finns också beskrivningar av varje aktivitet för 2024, inklusive resurssättning och samverkansparter.

I verksamhetsplanen i korthet listas endast rubrikerna på aktiviteterna för 2024. Det framgår också om de är särskilda utvecklingsinsatser för året liksom vilka aktiviteter som är särskilt prioriterade för året.

RUS verksamhetsplan 2024 i korthet

Aktiviteter och prioriteringar 2024

Miljömålsuppföljning

- Miljömålsuppföljning - regional kontaktyta, samordning, stöd regionalt, PRIORITERAT
- Miljöövervakning, PRIORITERAT
- Förvaltning och samverkan miljödata och informationsförsörjning
- Översyn och utveckling av regional miljömålsuppföljning
Särskild utvecklingsinsats, PRIORITERAT
- Indikatorutveckling

Stöd i åtgärdsarbetet

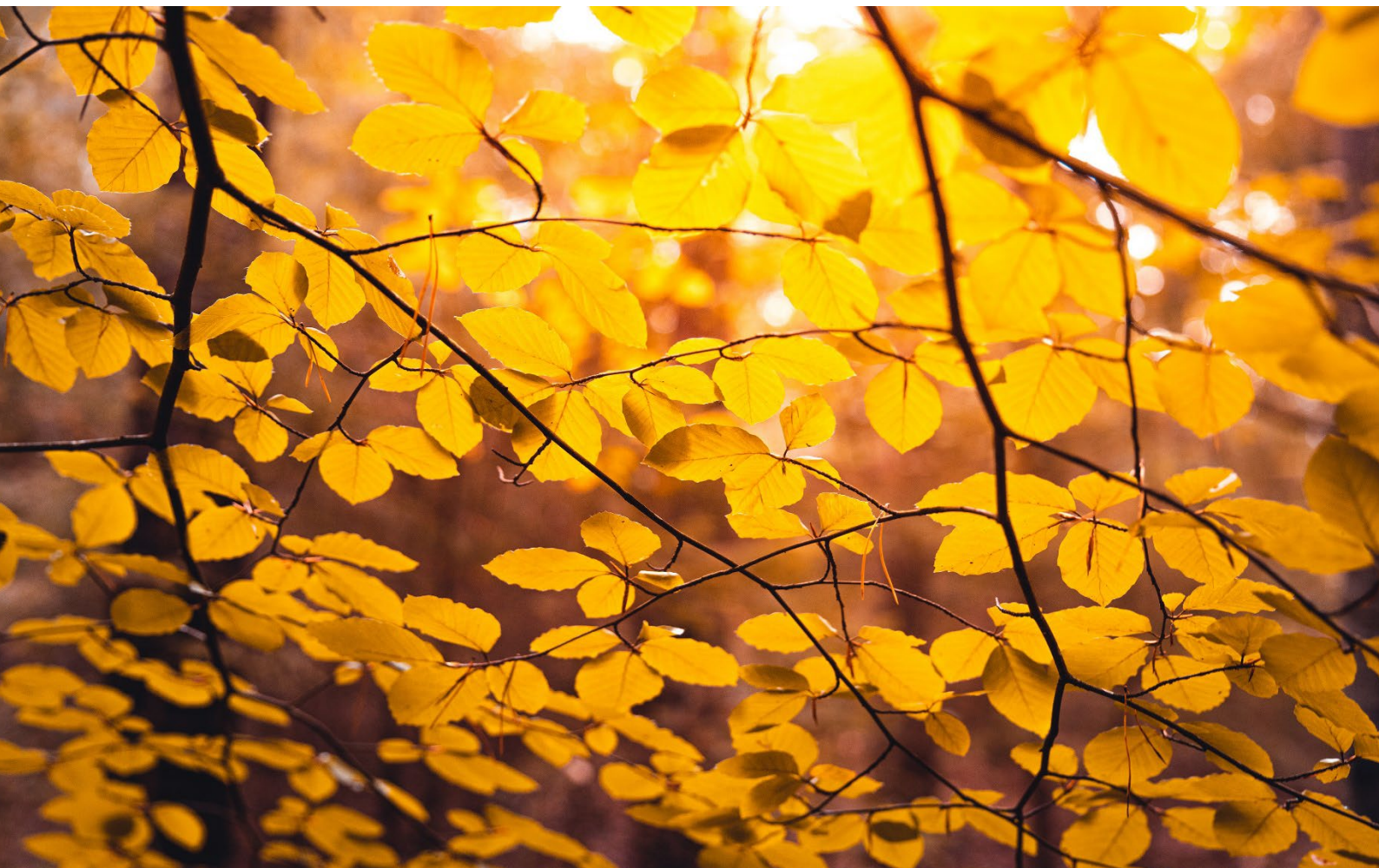
- Kunskapsförmedling, löpande dialog och medverkan
- Stöd till kommunernas miljömålsarbete, PRIORITERAT
- Miljömålsdagarna
- Miljömålsrådet, samordning och medverkan, PRIORITERAT
- Åtgärdswebb för miljömålen, förvaltning
- Miljömålsprocessen fokus länsstyrelseinstruktionen 6 §
Delvis särskild utvecklingsinsats, PRIORITERAT
- Agenda 2030, miljödimensionen av hållbar utveckling, PRIORITERAT
- Målkonflikter och synergier, särskild utvecklingsinsats, PRIORITERAT
- Strategisk samhällsplanering, PRIORITERAT
- Miljömål i regional tillväxt och näringsliv
Delvis särskild utvecklingsinsats, PRIORITERAT
- Cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion, PRIORITERAT
- Länstransportplanering, PRIORITERAT
- Kulturmiljö
- Grön infrastruktur, ekosystemtjänster och skog
- Landsbygd, lantbruk och livsmedelsstrategier
- Hälsöfrämjande processer som drivkraft för miljömål och hållbar utveckling
- Robusthet, resiliens och beredskap, särskild utvecklingsinsats

Kommunikation och organisation

- Nobelmötet, PRIORITERAT
- Länsstyrelse- och myndighetsdialog
- RUS styr- och arbetsgrupp samt organisationsutveckling
PRIORITERAT
- Kommunikationsarbete
- Miljömålen 25 år och hur vi stärker miljömålsuppdraget
Särskild utvecklingsinsats, PRIORITERAT

Budget

Löner, resor m.m. RUS (3,5 tjänster)	3 700 000 kr
Arrangemang	200 000 kr
Projekt/insatser	550 000 kr
Övrigt	50 000 kr
Summa:	4 500 000 kr

BILAGA

Detaljerad verksamhetsplan för RUS 2024

Verksamhetsplanen för RUS är indelad i områdena:

1. Miljömålsuppföljning
2. Stöd i åtgärdsarbetet
3. Kommunikation och organisation
4. Budget

För varje område beskrivs mål uppsatta för 2022-2024 och aktiviteter, varav vissa är skilda utvecklingsinsatser för året, medan flertalet avser löpande verksamhet.

Alla aktiviteter är resurssatta, det vill säga, det framgår uppskattad tidsåtgång för RUS arbetsgrupp och om de förutsätter särskilda medel kommenteras det. Vad som ska levereras framgår, liksom vilka RUS samarbetar med i genomförandet. Flera insatser sker i samverkan med LEKS (Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning) och olika chefsnätverk.

För större insatser tas särskilda projektplaner fram. För en del aktiviteter finns särskilda styrgrupper utöver RUS styrgrupp. Under året kan omprioriteringar behöva göras i resurssättningen.

I RUS verksamhetsplan i korthet framgår vilka aktiviteter som är särskilt prioriterade för året.

1. Miljömålsuppföljning

Mål 2022-2024

- Regional årlig uppföljning är ändamålsenlig och effektiv utifrån syftet att ge underlag till nationell årlig uppföljning och stimulera miljöarbetet regionalt och lokalt. RUS stöd och samordning är väl fungerande och RUS sammanställningar kommer till nytta.
- Indikatorerna (miljömålsindikatorer och kategorin fler indikatorer i miljöarbetet) på Sverigesmiljömål.se är till nytta för det regionala och lokala miljöarbetet. Den lokala nivån på indikatorer förvaltas och utvecklas på Kolada i samarbete med RKA. Där det är möjligt och ändamålsenligt fortsätter arbetet med att redovisa fler indikatorer på regional och lokal nivå. RUS bidrar till samordning och som kontaktyta i indikatorarbetet.
- RUS arbetar aktivt med och bidrar till smart miljöinformation och dess kopplingar till miljömålsarbetet.
- Miljöanalyser och analyser av åtgärders effekter är mer utvecklade på den regionala och lokala nivån till nytta för åtgärdsarbetet, årlig uppföljning och fördjupad utvärdering. RUS bidrar aktivt med olika insatser för detta.
- Miljöövervakningen och dess resultat används mer för miljömålsuppföljningen och RUS bidrar till detta på den regionala och lokala nivån.
- Uppföljningen av miljömålen och de globala målen för hållbar utveckling och dess indikatorer av samordnad och kommunikativt ändamålsenlig på regional och lokal nivå. I länsstyrelsernas Agenda 2030-uppdrag att följa utvecklingen är miljödimensionen väl hanterad. RUS bidrar aktivt till detta.

Aktiviteter 2024

Summa resurssättning uppföljning: RUS arbetstid 247 dagar.

Behov av reda pengar: Eventuellt.

Miljömålsuppföljning - regional kontaktyta, samordning, stöd regionalt (PRIORITERAT)

Samordna löpande indikatoruppdateringar vår och höst samt regional årlig uppföljning av miljömålen (RÅU). För indikatoruppdateringar ha dialog med Naturvårdsverket och andra berörda nationella myndigheter, ta fram dataunderlag och malltexter, lägga upp i systemet och granska länen texter.

För RÅU ha dialog med Naturvårdsverket och målsansvariga myndigheter, ta fram anvisningar och skrivmall, ordna målvisa Skypemöten, sammanställa länens uppföljning, publicera på RUS webbplats och ta fram kommunikationsmaterial. Medverka i Naturvårdsverkets grupper i miljömålsarbetet och bidra med regionala/lokala perspektiv och delaktighet. Samverka med nationella myndigheter, SKR med flera. Bistå Naturvårdsverket i de delar av sverigesmiljömål.se som har betydelse för regional och lokal miljömålsuppföljning.

Resurssättning: RUS arbetstid 119 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Miljöövervakning, PRIORITERAT

Bidra till att miljöövervakning används för miljömålsuppföljningen samt till samordning och dialog mellan miljöövervakning och miljömålsuppdraget. Även ha dialog med Naturvårdsverket och HaV. Medverka vid miljöövervakningsdagarna i Kronoberg i september. Särskilt under året arbeta vidare med och ta initiativ utifrån resultatet av det RUS-projekt som avslutades 2023, inklusive de sex slutsatserna i analysrapporten. Under våren ta fram en aktivitetsplan för hur detta arbete ska bedrivas löpande.

Resurssättning: RUS arbetstid 35 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Förvaltning och samverkan miljödata och informationsförsörjning

- I enlighet med Naturvårdsverkets riktlinjer för de regionala miljömålsmedlen avsätta vissa resurser för arbetet med att stödja och utveckla länsstyrelsernas arbete med nödvändiga anpassningar av systemen samt myndighetssamverkan för informationsförsörjning för miljömålsuppföljningen utifrån regionala/lokala behov.
- Medverka i länsstyrelsernas förvaltning av IT- och verksamhetsstöd och objekt Vatten och Miljömål, dess styrgrupp samt relevanta applikationsråd. Delta i objektfamiljgruppen miljö.
- Nationella emissionsdatabasen på SMHI:s luftwebb. Delta i användarråd (sekreterarskap) och förvaltning, som innebär

granskning av levererade utsläppsdata från SMED, uppdatering av manualer och texter på luftdatabasens hemsida och löpande kontakter med NV och SMHI. På RUS webbplats presentera statistik för fordon, körsträckor och bränsleförbrukning på kommunnivå. Om så efterfrågas medverka i Energimyndighetens användarråd för lokal och regional energistatistik. Medverka i SEI:s referensgrupp för konsumtionskompassen.

- Stödja länens arbete med Räkna q! (underlag för kärnindikatorn Skyddad bebyggelse) och förvalta nytt gemensamt webbgis för detta. Se också verksamhetsplanen punkt om kulturmiljö.

Resurssättning: RUS arbetstid 29 dagar.

Behov av reda pengar: Eventuellt.

Översyn och utveckling av regional miljömålsuppföljning Särskild utvecklingsinsats, PRIORITERAT

I samråd och dialog med länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Skogsstyrelsen, nationella målmyndigheter och SKR se över och utveckla regional årlig uppföljning av miljömålen (RÅU) och vid behov annat inom miljömålsuppföljningen utifrån syftet att vara underlag till nationell årlig uppföljning av miljömålen (ÅU) och fördjupad utvärdering av miljömålen vart fjärde år (FU) samt regionalt kunskapsunderlag. Ta fram anvisningar för RÅU 2024 utifrån detta. Bidra i Naturvårdsverkets fortsatta arbete med att se över miljömålsuppföljningen och planering inför kommande FU.

Resurssättning: RUS arbetstid 39 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Indikatorutveckling

- Där behov finns och efterfrågas bidra till att utveckla regional och lokal redovisning av miljömålsindikatorer. Bidra i utvecklingsarbete kring indikatorer/miljömålsuppföljning som planeras av Hav respektive Boverket. Uppdatera tidigare översyn RUS gjort om vilka miljömålsindikatorer som skulle kunna redovisas regionalt/lokalt och där detta nu inte görs.
- Bidra till etablering och förvaltning av kategorin fler indikatorer i miljöarbetet på Sverigemiljömål.se om detta nu pausade arbete kommer igång.
- Fortsätta samarbetet med RKA om lokal redovisning av indikatorer/nyckeltal för miljö och klimat på Kolada (Kommun- och landstingsdatabasen). Genomföra ett möte med RKA, SKR, Naturvårdsverket med flera om detta under våren.
- Fortsätta följa och bidra i olika uppdrag kring indikatorer för uppföljning av Agenda 2030.

Resurssättning: RUS arbetstid 25 dagar.

Behov av reda pengar: Eventuellt.

2. Stöd i åtgärdsarbetet

Mål 2022-2024

- RUS bidrar till att synliggöra den regionala och lokala nivåns betydelse för miljö- och hållbarhetsarbetet samt till tvärsektoriella och helhetsperspektiv. RUS tar sig an frågor av vikt för det regionala och lokala miljömålsarbetet som ingen annan naturligt tar om hand, stimulerar samverkan mellan länen, olika nivåer och aktörer samt bevakar att miljömålen beaktas i bland annat strategier.
- Miljömålen, inklusive etappmålen, används och kommuniceras regionalt och lokalt av olika aktörer samt anpassas där så är möjligt och ändamålsenligt. RUS bidrar till detta och även till att kommunikation och användning av miljömålen i förhållande till de globala målen i Agenda 2030 blir ändamålsenlig och begriplig för olika målgrupper.
- Miljömålen är integrerade i länsstyrelsernas och Skogsstyrelsens verksamhet och en utgångspunkt vid planering, genomförande och uppföljning. RUS bidrar med olika insatser till detta och till samordning med andra uppdrag och målsystem.
- De regionala åtgärdsprogrammen är centrala styrdokument för miljö- och hållbarhetsarbetet i länen och bidrar till regional samverkan. Åtgärdswebben används aktivt som ett verktyg för detta. RUS riktlinjer och rekommendationer för regionala åtgärdsprogram och miljömålsprocessen är förankrade.
- Länsstyrelserna lär av varandra och samarbetar kring metodutveckling. RUS fortsätter bidra till förändringsledningskompetens, även för kommuner.
- Det regionala miljömålsuppdraget och RUS arbetar för de globala hållbarhetsmålen och med genomförandet av Agenda 2030.
- Länsstyrelserna och RUS bidrar till arbetet i Miljömålsrådet och med lokala och regionala perspektiv i detta arbete.

Aktiviteter 2024

Summa resurssättning stöd i åtgärdsarbetet: RUS arbetstid 381 dagar.

Behov av reda pengar: Eventuellt och ja, se budget.

Kunskapsförmedling, löpande dialog och medverkan

- Förvalta verksamhetsstöd som RUS tagit fram. Ha referensgrupper inom olika bredare frågor. Löpande ta fram vägledning för etappmål enligt rutin när nya tillkommer.
- Genom RUS olika kanaler förmedla kunskap från andra och från RUS verksamhet samt stimulera erfarenhetsutbyte till nytta för regionalt/lokalt arbete.
- Omvärldsbevaka inom områden av intresse för miljömålsarbetet.
- Ha dialog med aktörer inom staten, SKR, näringslivsorganisationer, forskning/akademi med flera.
- Bidra i och följa nationella uppdrag, bland annat Naturvårdsverkets samrådsgrupp för samhällsekonomisk analys, Miljömålsberedningen, Klimatpolitiska rådet, Formas arbete med miljöanalyser och forskningsprojekt om koldioxidbudget vid Uppsala universitet.
- Bistå Naturvårdsverket i de delar av Sverigesmiljömål.se som har betydelse för åtgärdsarbetet. Representera länsstyrelserna i styrgruppen för Sverigesmiljömål.se.

Resurssättning: RUS arbetstid 36 dagar. Behov av reda pengar: Eventuellt.

Stöd till kommunernas miljömålsarbete, PRIORITERAT

- Ha löpande dialog och samverkan med SKR om miljömålsarbetet. Ordna ett avstämningsmöte under våren.
- Fortsätta ordna två möten i RUS kommunreferensgrupp och två temamöten i RUS kommunnätverk för kommuner och länsstyrelser. Referensgruppen bidrar till förslag på teman.
- Utvärdera hur RUS vägledning till stöd för lokalt arbete med miljömålen och Agenda 2030 har använts av kommunerna. Sprida information om vägledningen.
- Genomföra andra insatser vid behov och om så efterfrågas.

Resurssättning: RUS arbetstid 14 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Miljömålsdagarna

Vara huvudarrangör av miljömålsdagarna i Luleå 21-22 maj med tema Miljömålen 25 år – perspektiv i en snabb samhällsomställning tillsammans med Naturvårdsverket och Länsstyrelsen Norrbotten samt medarrangörer. Målgrupp är statliga myndigheter, kommuner och näringsliv. Tillsammans med Naturvårdsverket se över hur miljömålsdagarna ska arrangeras 2025 när arrangemanget vandrat runt hela landet sen starten 2033.

Resurssättning: RUS arbetstid 19 dagar. Behov av reda pengar: Eventuellt (underskott vid behov).

Miljömålsrådet, samordning och medverkan, PRIORITERAT

På uppdrag av länsstyrelsernas representant i Miljömålsrådet (för närvarande landshövdingen i Gävleborg) och kontaktlänsråd miljösmål samordna länsstyrelsernas medverkan i Miljömålsrådet enligt fastlagd beredningsprocess och vara kontaktperson till rådet. Bidra med personresurser i de fem programområden Miljömålsrådet bedriver huvuddelen av arbetet 2022-2026 och där länsstyrelserna deltar i samtliga. Dessa är: Ramverk för nationell planering, Samverkan för ett hållbart livsmedelssystem, Hälsa som drivkraft för miljömålen och hållbar utveckling, Cirkularitet i klimatomställningens materialflöden och Kolinlagring och biologisk mångfald i landbaserade ekosystem.

Därtill driva arbetet med den fristående samverkansåtgärden Utveckling av förslag till mål, indikatorer och beskrivningar för funktionell grön infrastruktur. Bidra till nyttiggörandet och kommunikation av arbetets resultat.

Resurssättning: RUS arbetstid 69 dagar. Behov av reda pengar: Ja.

Åtgärdswebb för miljömålen, förvaltning

Inom ramen för den länsstyrelsegemensamma förvaltningen (inom objekt Vatten och miljösmål och med stöd av förvaltningsledare, två objektspecialister och ett applikationsråd där RUS ingår) och fastställd förvaltningsplan bidra till förvaltningen av detta IT-system för planering och uppföljning av regionala åtgärdsprogram för miljömålen. Under året prioriteras att färdigställa integration med länsstyrelsernas IT-system för verksamhetsplanering (LISA 2.0) och att få länsstyrelserna att använda systemet mer. Under året ska RUS bidra till åtgärdswebbens funktioner åtgärdsbanken och samhällsekonomiska effekter. Åtgärdswebb tas löpande upp i RUS styr- och arbetsgrupp samt vid Nobelmötet.

Resurssättning: RUS arbetstid 9 dagar. Behov av reda pengar: Nej. Finansieras av andra medel, inkl. 560 timmar för objektspecialister.

Miljömålsprocessen fokus länsstyrelseinstruktionen 6 § Särskild utvecklingsinsats, PRIORITERAT

- Fastställa ny vägledning med rekommendationer för åtgärdsprogram och regionala miljömål vid RUS styrgrupp 1 februari 2024 och med beaktande av synpunkter från remiss.
- Initiera mer arbete för att stödja länsstyrelserna i arbetet med åtgärdsprogram och verka för miljömålen enligt instruktionens § 6. Ordna en workshop under våren om åtgärdsprogram, skapa plats på samarbetsytan för att dela dokument, införa återkommande digital mötesform med öppen agenda för erfarenhetsutbyte ("Miljömålsfrukosten") och om intresse finns bilda en referensgrupp i RUS för dessa frågor. (Särskild utvecklingsinsats)
- Slutföra och fastställa påbörjad vägledning för integrering av miljömål i länsstyrelsernas verksamheter. (Särskild utvecklingsinsats)
- Fortsätta genomföra mötesserien med inspiration från förändringsledning i samverkan med LEKS. Syftet är att bjuda in till inspirerande samtal om erfarenheter, metoder och verktyg för vårt strategiska arbete. Tema för mötena hämtas dels från utbildningarna i förändringsledning, dels från utmaningar i våra främjandeuppdrag. Tre till fyra webinarier ordnas.
- Vid RUS styrgrupp 1 februari fastställa guide i samhällsekonomisk analys för länsstyrelsernas miljömålsarbete som ersätter tidigare rapport från 2018. Under våren ordna webinarium utifrån guiden. Bidra till Åtgärdswebbens funktioner för åtgärdsbank och samhällsekonomiska effekter. (Särskild utvecklingsinsats)
- Uppdatera den rapport som använts i förändringsledningskurserna utifrån erfarenheterna från de genomförda kurserna.
- I samråd med LEKS vid behov bidra i aktuellt regleringsbrevsuppdrag om regionala strategier och planer för energi och klimat.

Resurssättning: RUS arbetstid 55 dagar. Behov av reda pengar: Eventuellt.

Agenda 2030, miljödimensionen av hållbar utveckling, PRIORITERAT

För länsstyrelsernas miljöverksamhet, tillsammans med företrädare för andra verksamheter, bidra i det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 där företrädare för RUS är en av två sammankallande och står för kommunikatörsresurs. Arbetet avser att underlätta för länsstyrelserna att klara sitt regleringsbrevsuppdrag. Under året fortsätta genomföra handlingsplan 2023 som förlängts till första halvåret 2024 och dess 14 verksamhetspunkter, inbegripet att sammankalla kontaktnätverk, referensgrupp (med chefsnätverken), styrgrupp och arbetsutskott. Under våren delta i översyn/omtag för det gemensamma arbetet. Det gemensamma arbetet inbegriper också sammankallande av myndighetsnätverket GD-forum för Agenda 2030, dess Lilla GD-grupp (där landshövding Georg Andrén är ordförande) och operativa grupp.

Resurssättning: RUS arbetstid 33 dagar. Behov av reda pengar:
Eventuellt. Arbetet finansieras även av andra länsstyrelseverksamheter.

Målkonflikter och synergier

Särskild utvecklingsinsats, PRIORITERAT

- Samla och förmedla befintlig kunskap om hur målkonflikter kan hanteras och synergier kan stimuleras inom olika områden av betydelse för miljömålsarbetet. (Särskild utvecklingsinsats)
- Utifrån de workshopar RUS, LEKS och klimatanpassningsnätverket genomförde 2023 påbörja ett metodarbete i syfte att mer nyttja synergier. Syftet är att identifiera gemensamma områden för att kunna åstadkomma synergier mellan olika sakområden och hitta sätt för hur vi kan arbeta mer effektivt tillsammans. Vidare att höja kompetensen hos miljömålssamordnare, energi- och klimatstrateger och andra inom länsstyrelserna om hur synergier kan användas. En handbok och arbetsrapport om synergier planeras sammanställas och ett förslag till process för hur länsstyrelserna gemensamt kan identifiera synergier tas fram. Vidare planeras webinarier och workshopar. En projektplan för arbetet tas fram till RUS styrgrupp 1 februari. (Särskild utvecklingsinsats)

Resurssättning: RUS arbetstid 14 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Strategisk samhällsplanering, PRIORITERAT

- Strategisk samhällsplanering miljö-, klimat och energimål: Projektet Strategisk samhällsplanering miljö-, klimat och energimål avslutades 2023. Syftet med projektet var att miljö-, klimat- och energimål samt miljödimensionen av Agenda 2030 får större genomslag i kommunal översiktsplanering och länsstyrelsernas uppdrag kring detta. Under 2024 är fokus att följa upp hur resultatet tas om hand av de olika nätverken och eventuellt sprida resultatet ytterligare.
- Samverkansplattform: Svenska modell för hållbar urban utveckling: Tillsammans med samhällsbyggnadsnätverket och LEKS delta i ERUF-projektet plattform för samverkan och erfarenhetsutbyte (kallas Svenska modell för hållbar urban utveckling), en del av det nationella regionalfondsprogrammet och kopplat till arbetet i Rådet för hållbara städer. Projektet samordnas också med Klimatkontraktarbetet kopplat till Viable Cities.

Syftet är att skapa en myndighetsgemensam plattform för samverkan och erfarenhetsutbyte och erbjuda stödmottagande aktörer inom ramen för det nationella regionalfondsprogrammet för hållbar urban utveckling, ett samordnat kunskaps- och processtöd som tar hänsyn till och anpassas utifrån lokala och regionala förutsättningar.

Resultatet ska också i möjligaste mån också spridas till alla kommuner och regioner. I december 2023 beslutade Tillväxtverket fortsätta medel till projektet fram till 2028-04-30. ERUF-programmet har sju tematiska områden som ska stärkas i kommuner/regioner: forskning och innovation, digitalisering, hållbart näringsliv, energieffektivisering, klimatanpassning, cirkulär ekonomi och hållbar mobilitet. RUS deltar under 2024 med drygt 10 procent. Flera länsstyrelser deltar som kontaktpersoner till de strategier som går vidare i programmet. Projektet tas löpande upp i RUS styrgrupp, LEKS Styrgrupp och i samhällsbyggnadsnätverket.

Resurssättning: RUS arbetstid 29 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Miljömål i regional tillväxt och näringsliv

Delvis särskild utvecklingsinsats, PRIORITERAT

- Ha dialog med NHT21 (chefs nätverket för hållbar tillväxt) om miljömål i regional tillväxt/utveckling och bidra med RUS-resurser vid behov.
- Delta i referensgruppen till Tillväxtverkets uppdrag miljödriven näringslivsutveckling med cirkulär ekonomi, bidra i uppdraget och sprida information om detta.
- Följa upp hur RUS vägledning för näringslivets arbete med miljömål har använts. Under året identifiera vad RUS skulle kunna göra mer för miljömålen i näringsliv och företag, bland annat kopplat till arbetet med grön omställning. Bevaka möjligheter med stöd via ERUF genom LEKS arbete med detta. (Särskild utvecklingsinsats)

Resurssättning: RUS arbetstid 10 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion, PRIORITERAT

- RUS ska fortsätta ansvara för länsstyrelsegemensamt arbete med cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion. Föra ut regeringens politik och nationella uppdrag regionalt och lokalt, bland annat Naturvårdsverket, Upphandlingsmyndigheten, Avfall Sverige, Delegationen för cirkulär ekonomi och regeringens strategi om bioekonomi. Omvärldsbevaka. Bedriva arbetet i dialog med berörda chefsnätverk och LEKS och förankra med kontaktlänsråd. Vid behov samordna remissvar från länsstyrelserna på remisser som relaterar till hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi.
- RUS ska bidra till att synliggöra den regionala och lokala nivåns betydelse för hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi genom att stimulera till samverkan mellan länen, olika nivåer och aktörer. Starta diskussion och samverkan med LEKS.
- Regelbundna möten i RUS referensgrupp Hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi. Sprida kunskapshöjande material som en stående punkt i RUS nyhetsbrev samt vid behov hålla samarbetsytan uppdaterad. Referensgruppen ska ge inspel till miljömålsdagarna och Nobelmötet.
- Planera och genomföra frukostwebbinarier kopplat till hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi, främst under vecka 40 och 41 men kan även spridas över året. Webbinarierna riktar sig till regionala och lokala aktörer.
- Medverka i miljömålsrådets programområde Cirkulärt i klimatomställningens materialflöden.
- Följa och synliggöra Västra Götalands Projekt om mätning av resursanvändning på regional och lokal nivå.

- Slutföra översättningen av delar av ”The circularity gap report” till svenska och paketera som kunskapsunderlag att sprida till alla länsstyrelser

Resurssättning: RUS arbetstid 21 dagar. Behov av reda pengar: Ja (genom extra resurs Lina Hadartz, Västra Götaland, 140 timmar).

Länstransportplanering, PRIORITERAT

Tillsammans med LEKS, samhällsbyggnadsnätverket (inklusive infraplanerare) och NHT21 (chefs nätverket hållbar tillväxt) fortsätta kompetensutveckling för att en transportplanering som bidrar till ett mer transporteffektivt samhälle utifrån projektplan som ska fastställas av RUS styrgrupp 1 februari. Syftet med projektet under 2024 är att fortsätta höja och bibehålla länsstyrelsernas kompetens inom området och att fortsätta utveckla dialogen med länsplaneupprättarna för ett mer transporteffektivt samhälle. Processen för framtagande av ny nationell transportinfrastrukturplan och länstransportplaner kommer att vara i fokus. Skypemöten anordnas för länsstyrelserna om processen, forskningskunskap och remisstöd. Uppmärksamma frågan om samhällsekonomiska analyser i transportplaneringen. Rapporten Hur gör vi länstransportplanerna klimatsmarta, uppdateras utifrån att de nationella och regionala infrastrukturplanerna beslutats och den förra även omarbetats något.

Resurssättning: RUS arbetstid 14 dagar. Behov av reda pengar: Eventuellt.

Kulturmiljö

Främja kulturmiljöperspektiv i miljömålsarbetet och vice versa genom:

- Löpande dialog och samverkan med chefsnätverket kulturmiljöforum och nationella myndigheter samt möten i RUS referensgrupp för kulturmiljöfrågor i miljömålsarbetet.
- Räkna q. Främja de enskilda länens arbete med projektet Räkna q. Uppdatera delindikatorn q-märkt i Skyddad bebyggelse.
- Fortsätta bidra med kulturmiljöperspektiv i miljömålsuppföljningen. Till exempel utveckling av indikatorer för kulturmiljöområdet, kulturmiljöstöd för den regionala uppföljningen av miljömålen, integrering av miljömålen i länsstyrelsernas kulturmiljöarbete med mera.
- Insatser för att lyfta landskapsperspektivet i miljömålsarbetet. Landskapsperspektivet berör många verksamhetsområden och ger förutsättningar för att integrera de tre hållbarhetsdimensionerna.

Resurssättning: RUS arbetstid 15 dagar (se också tid under miljömålsuppföljning). Behov av reda pengar: Eventuellt.

Grön infrastruktur, ekosystemtjänster och skog

Stärka de gröna miljömålen genom att:

- Fortsätta möten i RUS referensgrupp för gröna frågor.
- Ha dialog med och bistå länsstyrelserna i att integrera landskapsperspektivet och grön infrastruktur i andra verksamheter, särskilt avseende kopplingar till miljömål och ekosystemtjänster.
- Ha dialog med Skogsstyrelsen om de uppdrag som rör miljömålsarbetet och Levande skogar.
- Samordna länsstyrelsernas medverkan i Miljömålsrådet, se egen punkt ovan.
- Fortsätta ha en aktiv omvärldsbevakning.

Resurssättning: RUS arbetstid 20 dagar (tid redovisas även under punkten Miljömålsrådet). Behov av reda pengar: Ja.

Landsbygd, lantbruk och livsmedelsstrategier

- Genomföra projektet Hållbar betesbaserad köttproduktion tillsammans med LD21 (chefs nätverket för lantbruk/landsbygd) och LEKS enligt projektplan beslutet i RUS hösten 2023. Detta har föregåtts av projekt om cirkulär ekonomi i växtodling och ett första mer övergripande om jordekonomi där 10 prioriterade utmaningar länsstyrelserna kan arbeta vidare med identifierades, där två var växtodling och köttproduktion. Det nya projektet omfattar två digitala kunskapsseminarier för länsstyrelsemedarbetare under våren, framtagande av en slutrapport och spridning av dokumentation/resultat. Projektledning är i Skåne/Halland/Kalmar och en egen styrgrupp finns.
- Efter avslutat projekt utvärdera satsningen kring Jordekonomi och eventuellt behov av ytterligare insatser framöver.
- Ha löpande dialog och samverkan med chefsnätverket LD21 och uppmärksamma frågor som berör miljömålen. Samverka inom Miljömålsrådets programområde hållbart livsmedelssystem.

Resurssättning: RUS arbetstid 4 dagar. Behov av reda pengar: Ja.

Projektet finansierat med medel från 2023.

Hälsofrämjande processer som drivkraft för miljömål och hållbar utveckling

- Medverka i Miljömålsrådets programområde Hälsa som drivkraft för miljömål och hållbar utveckling och dess delområden.
- Vidareutveckla tillämpningen av RUS vägledning Ställ om för framgång med landmärkesmodellen utifrån temat Jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård i samarbete med Socialstyrelsen och SKR. Preliminärt avses att även ta fram ett vägledningsmaterial som riktar sig till hälso- och sjukvården.
- Fylla på projekthemsidan stallomforframgang.se med ny information och nytt material.
- Bidra till dialog och samverkan med länsstyrelsernas folkhälsouppdrag.

Resurssättning: RUS arbetstid 10 dagar. (Tid redovisas även under punkten Miljömålsrådet.) Behov av reda pengar: Ja.

Robusthet, resiliens och beredskap, Särskild utvecklingsinsats

Utifrån beredskapstemat på Nobelmötet 2022 och LEKS nätverksträff våren 2023 samt miljömålsdagarna 2023 på tema landskap rustade för framtiden fortsätta identifiera insatser i syfte att koppla miljömålen till aktuella frågor om robusthet, resiliens och beredskap. Ha dialog med länsstyrelsernas verksamhet kring totalförsvaret och civil beredskap. Ordna kunskapshöjande aktiviteter under året på temat.

Resurssättning: RUS arbetstid 9 dagar. Behov av reda pengar: Nej. (Särskild utvecklingsinsats)

3. Kommunikation och organisation

Mål 2022-2024

- RUS är ett ändamålsenligt väl fungerande samverkansorgan för det regionala och lokala miljömålsarbetet. Uppföljning som visar effekterna av RUS verksamhet är väl utvecklad.
- RUS kommunicerar sin verksamhet till olika målgrupper i enlighet med framtagna kommunikationsstrategi. RUS vägledningar förvaltas, sprids och används.

Aktiviteter 2024

Summa resursättning organisation och övrigt: RUS arbetstid 167 dagar.
Behov av reda pengar: Ja, se budget.

Nobelmötet, PRIORITERAT

I december anordna det årliga mötet för länsstyrelsernas miljömålssamordnare och deras chefer.

Resursättning: RUS arbetstid 30 dagar. Behov av reda pengar: Ja.

Länsstyrelse- och myndighetsdialog

Ha löpande dialog med länsrådsgrupp 6 (ingå i utvidgade G6), Miljönätverket, miljömåluppdraget chefer (ordna två möten per termin för dessa), LEKS, klimatanpassningsnätverket, miljöledningsnätverket, andra berörda nätverk med flera. Bidra när miljömål, Miljömålsrådet och Agenda 2030 tas upp vid länsrådsmöte/landshövdingemöte. Ha löpande dialog med nationella myndigheter särskilt Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten.

Resursättning: RUS arbetstid 11 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

RUS styr- och arbetsgrupp samt organisationsutveckling PRIORITERAT

Genomföra möten. Fortsätta utveckla RUS, bland annat utifrån utvärderingen av RUS 2018 och framtagna målmatris. Fortsätta utveckla effektuppföljning av RUS verksamhet och under året särskilt se över hur RUS framtagna vägledningar använts. Uppdatera dokumentet RUS roll och verksamhetsbeskrivning till RUS styrgrupp 1 februari. Bidra i administrationen kring hanteringen av länsstyrelsernas regionala miljömålsmedel.

Resursättning: RUS arbetstid 99 dagar.
Behov av reda pengar: Eventuella möteskostnader.

Kommunikationsarbete

Löpande sköta RUS webbplats, samarbetsyta och nyhetsbrev och vid behov öka användarvänligheten. Fortsätta utveckla det kommunikationsstrategiska arbetet för RUS verksamheter. Vid behov revidera kommunikationsstrategin för RUS enligt årlig rutin. Samarbeta inom kommunikation med LEKS, Miljösamverkan Sverige, objektsförvaltningen inom miljö och Agenda 2030 (där RUS är kommunikationsresurs) samt Naturvårdsverket.

Resurssättning: RUS arbetstid 13 dagar.

Behov av reda pengar minst: Eventuellt.

Miljömålen 25 år och hur vi stärker miljömålsuppdraget Särskild utvecklingsinsats, PRIORITERAT

Sammanställa och lägga fast resultatet av den dialogprocess som påbörjades 2023 om hur vi stärker miljömålsuppdraget i form av budskap eller liknande. Kommunera detta internt och externt.

Uppmärksamma att miljömålen i vår funnits i 25 år och initiera några länsstyrelsegemensamma aktiviteter för att uppmärksamma detta.

Resurssättning: RUS arbetstid 14 dagar. Behov av reda pengar minst: Nej.
(Särskild utvecklingsinsats)

4. Budget 2024

Löner, resor m.m. RUS	3 700 000 kr	Avser främst RUS arbetsgrupps löner och resor. Planerad arbetstid är ca 3,5 tjänster (ca 800 dagar), vilket är samma som 2023. Uppräknat med 150 000 kr av hänsyn till löneökningar.
Arrangemang	200 000 kr	Nobelmötet för miljömålssamordnarna och chefer, medfinansiering av miljömålsdagarna vid underskott, eventuellt annat.
Projekt/insatser	550 000 kr	Redan in-tecknat: <ul style="list-style-type: none"> - Samverkansåtgärd grön infra: 100 000 kr (beslutat i RUS styrgrupp 2023-09-29) - Konsumtion/cirkulär ekonomi (resurs 140 h): 70 000 kr (beslutat i RUS styrgrupp 2023-11-28) - Hälsöfrämjande (resurs 100 h a 800 kr): 80 000 kr - Projekt länstransportplanering: 20 000 kr - Webbinarier förändringsledning: max 20 000 kr <p>Behov finns i flera aktivitetsposter. Fördelas under året.</p>
Övrigt	50 000 kr	Inkl. webb, kommunikation.
Summa:	4 500 000	Naturvårdsverkets medelstilldelning 2024 är 6,0 miljoner kr till regionala miljömålsmedel. Av dessa går 4,5 miljoner kr till RUS och 1,5 miljoner kr till alla länsstyrelser via nyckel.

Länsstyrelserna

www.lansstyrelsen.se